

Odlučio jedan, a na šteti su svi

**Prijepori: Odgoda
 praizvedba opere
 »Maršal« Silvija
 Foretića izazvala je
 umjetničku i
 materijalnu štetu, a
 potiče razmirice
 između HNK u Splitu,
 Muzičkoga biennala
 Zagreb, autora i drugih**

Neven SVILAR
 neven.svilar@vjesnik.hr

Osjećam veliko zadovoljstvo što će splitski HNK ugostiti Biennale i posebno opernu izvedbu. Splitska publika voli i poznaje operu, a ansambl splitske opere veoma je kvalitetan i pogodan za izvođenje opere »Maršal«. To su riječi Duška Mucala, v.d. intendant HNK u Splitu, koje je izrekao 20. siječnja na konferenciji za novinare u Zagrebu gdje je predstavljena opera »Maršal«, libreto i glazbu koje potpisuje Silvio Foretić.

Sada se, u trenutku kada je splitskoj publici koja voli i poznaje operu oduzeta prilika da pogleda opernu izvedbu, takve izjave nalikuju na prilično neuspješni vic. No, vic to nije, i nije nimalo smiješno. Bar ne izravno. Za one koji nisu pratili događaje posljednjih dana kada su se mogla čuti prepucavanja između Splita i Zagreba nastala oko izvedbe opere »Maršal« u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu, da podsjetimo. V. d. intendant splitskoga HNK Duško Mucalo odgodio je predstavu »Maršala« (nikako samovoljno kao što se moglo čuti, budući da je riječ o odluci njegovog šefa, odnosno čovjeka koji ga je instalirao na to radno mjesto).

Nakon što su takvu odluku ljudi iz Muzičkog biennala Zagreb, dakle producenti opere, proglasili štetnom, zatražili su da se opera, u koju je usput budi rečeno uloženo mnogo novaca poreznih obveznika, ipak održi u razumnom roku, odnosno do svibnja ove godine.

Međutim, prije nekoliko dana iz Splita stiže odluka da se predstava odgađa, te da neće biti održana ove godine, već iduće, 2012. godine. Prema riječima Davora Vukovića, glasnogovornika splitskog HNK-a, odlučeno je da izvedba ide tek 2012. godine zato što je program za ovu sezonu pun, te se isključivo iz tog razloga moglo ići u premijerni operni ciklus sljedeće godine.

Na pitanje kako je moguće da u jednoj zemlji koja se voli nazivati civiliziranom dolazi do cenzure u teatru, i to od strane osobe koja nikada ne ide u kazalište i pogotovo operu i svakako nije kompetentna za donošenje bilo kakvih odluka te vrste, iz HNK-a kažu kako je »u atmosferi koja je bila iracionalna i emotivna, a jedan dio javnosti koji je najžešće reagirao još uvijek povezuje »Maršala« s događajima iz Domovinskog rata,

S pokusa opere »Maršal«

Redatelj »Maršala« Mario Kovač

Berislav Šipuš, umjetnički ravnatelj Muzičkog biennala Zagreb

Silvio Foretić, autor opere »Maršal«

Gradonačelnik Splita Željko Kerum

Prema riječima redatelja Marija Kovača, nije bilo nikakva dogovora s autorskim timom predstave, već su dovedeni pred gotov čin, budući da ih je v.d. intendant okupio i iznio im gradonačelnikovu odluku

predstava je jednostavno došla u kontekst koji joj zapravo ne pripada i u kojem ona nikako ne smije biti, budući da je riječ o komičnoj operi. Zato smo je odlučili odgoditi za neko bolje vrijeme.

Autorski tim predstave kojem je rečeno da se predstava zbog presude generalima u Haagu odgađa isprva je razočarano prihvatio odluku, no kasnije su bijesno reagirali nakon što je iz HNK Split medijima upućen dopis u kojem se tvrdilo da je odluku o odgađanju donesena »u dogovoru s autorskim timom predstave«. Prema riječima redatelja Marija Kovača, nije bilo nikakva dogovora s autorskim timom predstave, već su dovedeni

pred gotov čin, budući da ih je v.d. intendant okupio i iznio im gradonačelnikovu odluku. »Ni mene (kao redatelja opere) ni ikoga od ostalih članova autorskog tima s kojima sam tu večer razgovarao (skladatelj, koreografkinja, kostimografkinja, scenograf...), a ni producenta (Muzički biennale Zagreb) nitko iz uprave kazališta nije pitao za mišljenje, već nam je ta odluka iznesena kao konačna«, kaže Kovač.

Umjetnički ravnatelj Biennala Berislav Šipuš svakako je da su oni kao producenti predstave ponudili splitskom HNK-u razuman rok za izvedbu odgodene predstave: »Mi smo dali prijedlog za neku vrstu kompromisa, da se do kraja svibnja ili na Splitskom ljetu održi odgođena opera.« Berislav Šipuš svakako je u pravu kada kaže da je u čitavoj ovoj priči najvažnija riječ autora opere, kojeg nitko u Splitu uopće nije zatražio za konzultacije: »Najvažniji je skladatelj, njegova je zadnja, ako on neće da se opera izvede, ona neće biti izvedena. Autor pristaje da se »Maršal« izvede u razumnom, »postbijenalskom« roku, ali nakon toga

ne vidim neku veliku mogućnost da se tim koji je izgubio povjerenje u teatar i grad vrati ponovo predstavi s istim onim elanom i povjerenjem koji su imali prije ovih događaja. Umjetnost mora biti igra, a ne obaveza. Apeliramo na razum teatra i grada da se opera odigra.« Šipuš ponavlja da će Biennale u slučaju nepoštivanja ugovora morati posegnuti za pravnim rješenjem. Hrvatsko društvo skladatelja u ovaj je projekt uložilo gotovo 300.000 kuna, dakle novca

Autor pristaje da se »Maršal« izvede u razumnom, postbijenalskom roku, ali nakon toga ne vidim neku veliku mogućnost da se tim koji je izgubio povjerenje u teatar i grad - vrati ponovo predstavi s istim elanom. Umjetnost mora biti igra, a ne obaveza. Apeliramo na razum teatra i grada da se opera odigra, kaže Berislav Šipuš

koji se mora uložiti namjenski, a ne za financiranje nekakvih potencijalnih budućih izvedbi. Iz toga društva kažu da je »neodigravanjem praizvedbe 16. travnja Biennalu već nanosena materijalna i umjetnička šteta, ali s obzirom na okolnosti pod kojima je otkazana spremni smo to prihvatiti. Kako bismo našli prihvatljivo rješenje ponudili smo splitskom HNK-u da se opera praizvede do konca svibnja ove godine.«

Nakon svega toga nitko ne može znati što će se dogoditi. Jedino što se sa sigurnošću može tvrditi jest da su povici zbog kadrovske politike na splitskoj kulturnoj sceni sada dobili svoje konkretno opravdanje, i to na razini doslovnosti. A splitska publika »koja voli i poznaje operu« morat će pričekati neko bolje vrijeme da operu zaista i gleda.

U najmanju ruku, nešto takvo nikada se nije smjelo dogoditi. Prije svega, takvu odluku, ako bi ona i imala ikakva smisla, a sada je svima jasno da je besmislena, organizatori moraju donijeti zajednički, a u svemu bi ključnu riječ morao imati autor opere, skladatelj Silvio Foretić.